

Výhrada soupisu v pozůstalostním řízení – vybrané otázky

Abstrakt

Tato diplomová práce se věnuje vybraným otázkám výhrady soupisu pozůstalosti v dědickém řízení – konkrétně omezení odpovědnosti dědice za dluhy zůstavitele v historických souvislostech i v současné době dle aktuálně platného institutu výhrady soupisu pozůstalosti. Diplomová práce řeší ve své úvodní části historický vývoj institutu výhrady soupisu, a to od římského dědického práva, přes středověký vývoj, Patent č. 946 Sb. z. s. císaře Františka I (zákoník ABGB), postihuje změny ve dvacátém století – tedy zejména politické vlivy komunistického režimu v dědickém právu zákona č. 141/1950 Sb. a dále komparaci s občanským zákoníkem z roku 1964.

Ze současnosti jsou uvedeny novinky a výhody, které přináší nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 pro přeshraniční dědická řízení. Dále pak je zde porovnání s rakouským dědickým právem, zejména oblastí odpovědnosti za dluhy zůstavitele a jejich vypořádání v ležící pozůstalosti a po nabytí právní moci o odevzdání dědictví.

Ve druhé kapitole, věnované právní teorii občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., je popsán pojem i účel výhrady soupisu pozůstalosti. Uplatnění výhrady soupisu pozůstalosti pak v příkladech rozšiřuje právní teorii o výsledky provedeného empirického výzkumu, ze kterého plyne výrazný vliv postupu notářských kanceláří při poučování dědiců na četnost uplatnění výhrady soupisu pozůstalosti. Dále jsou v právní teorii popsány situace, za kterých dochází ke zrušení účinků výhrady soupisu pozůstalosti, opět doplněné reálnými počty případů z aktuálních notářských praxí. Také jsou rozebrány podmínky vyhotovení soupisu pozůstalosti, postupy ocenění aktiv a pasiv, vypořádání společného jmění manželů i nařízení vyhotovení soupisu pozůstalosti a jiné formy vyhotovení. Druhá kapitola je zakončena oblastmi věnovanými konvokaci věřitelů a odloučení pozůstalosti.

Empirická část diplomové práce, popsaná v kapitole 3, kriticky hodnotí reálné využití výhrady soupisu v praxi a jeho vnímání odbornou veřejností napříč Českou republikou. Hlavním cílem výzkumu bylo zjištění, zda a v jaké míře a formě je institut výhrady soupisu v praxi využíván. Tohoto cíle bylo dosaženo. Dále byly stanoveny a zpracovány následující pracovní hypotézy: 1) výhrada soupisu pozůstalosti je v praxi málo uplatňována – tato hypotéza byla vyvrácena, 2) výhrada soupisu pozůstalosti je pro laickou veřejnost a pozůstalé špatně pochopitelná – byla potvrzena, 3) na rozhodování pozůstalých (zdali využít výhradu soupisu pozůstalosti) má významný vliv doporučení notáře – byla potvrzena, 4) formy vyhotovení

nejsou využívány rovnoměrně, většina je vyhotovována notářem – byly potvrzena v první části a vyvrácena ve druhé, 5) ve většině případů dědicům výhrada soupisu pozůstalosti nesvědčí, zejména z důvodů konkludentního přijetí dědictví – byla vyvrácena.

Klíčová slova

výhrada soupisu pozůstalosti

odpovědnost dědice za dluhy zůstavitele

uplatnění výhrady soupisu a poučovací povinnost notáře